

Эътироф

ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИ ҚўЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг иккинчи чакриқ Олий Мажлис тўққизинчи сессиясидаги Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишларига бағишланган ва дастурий ҳужжат сифатида умумэътироф этилган маърузаси хорижий мамлакатлар жамоатчилигида катта қизиқини уйғотди. Бундан, хусусан, мамлакатимизнинг хориждаги дипломатик ваколатхоналарига келаётган акс садо-лар далолат беради.

Жанубий Кореянинг Сувон шаҳри мэри Сим Че Ток Ўзбекистоннинг Сеулдаги элчихонасига йўллаган мактубида шундай ёзади: «Ўзбекистон Президенти Ислам Каримовнинг мамлакат парламентида сўзлаган маъруза матнини катта қизиқиш билан ўқидим. Ушбу маъруза республика ҳукумати ва халқи танлаган дунёвий, фаровон ва кучли демократик давлат қуриш йўлига содиқлигини ёрқин намойиш этади. Республикангиз ҳар бир фуқаросининг маънавий ва ҳуқуқий баркамоллигини таъминлаш, ижтимоий, сиёсий ва иқтисодий соҳаларда

туб ўзгаришларни амалга ошириш орқали унинг давлат қурилишидаги иштирокини фаоллаштириш жамоат ташкилотлари фаолиятининг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш ёрдамида уларнинг маънавий кўтаришга қаратилган саъй-ҳаракатлар алоҳида эътиборга сазовордир». Сим Че Токнинг таъкидлашича, жамоат ташкилотлари аксарият аҳолининг умумий фикрини издор этувчилардир, шу боис халқ оммасига катта ваколатларни бериш орқалиги-на унинг фаолиятига эришиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг маърузаси бўйи-

латнинг келгусидаги ривожланиш истиқболлари тўғрисида ўзининг ёрқин тасаввурларини баён этган.

Ўзбекистоннинг Германиядаги элчихонасига ҳамон Ўртбошимиз маърузасига акс садо-лар келиши давом этмоқда. Улар орасида ГФРнинг йирик партияларидан бири – Христиан-демократик уюшмаси бош котиби Лауренц Майернинг ҳам мактуби бор. «Ўзбекистон раҳбарининг маърузасида, дейилади ушбу мактубда, мамлакатнинг иқтисодий ва сиёсий ривожланишини жадаллаштиришга қаратилган муҳим саъй-ҳаракатлар кўрсатиб берилган. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, Германия Ўзбекистон билан ишончли ҳамкорлик қилишдан манфаатдордир. Ўзбекистоннинг террорчиликка қарши кураши қўллаб-қувватлаш мамлакатингизнинг ишончли шерик эканлигини намойиш этди».

Жаҳон АА.

Сирдарё вилояти Бойвут тумани Давлат солиқ инспекциясининг тиниб-тинчимас ходими Умар Шерматовдан касбдошлари ҳам, солиқ тўловчи – мижозлар ҳам беҳад мамнун. У режа-топшириқларини ортиги билан бажарибгина қолмай тез-тез жойларда солиқ қонун-қоидалари, маданияти тўғрисида суҳбатлар олиб боради. Умар Шерматов ҳозир инспекциянинг ҳисобга олиш, таҳлил қилиш ва солиқ статистика бўлими бошлиғи бўлиб ишламоқда.

СУРАТДА: Умар Шерматов (ўнгда) бош инспектор Одил Ортиқов билан янги ҳисоботларни кўриб чиқмоқда.

Нурмамат АЛМУРОДОВ олган сурат.

ЕТТИ ИҚЛИМ САДОСИ

СЕРБИЯНИНГ МУРОЖААТИ

• **Сербия бош вазир Зоран Жижич БМТ Бош Котиби Кофи Аннандан БМТ имкони борича тезроқ Косовонинг мақомини белгилашни илтимос қилди.** Косово Сербия ва Югославия таркибидagi ўлка бўлиб, қоладики ёки мустақилликка эга бўлади? 1999 йилдан буён Косово БМТнинг муваққат бошқарувида турибди. Ушбу ҳудуднинг мақомини белгилаш Сербиянинг янги Конституциясини ишлаб чиқиш учун зарур бўлади, – деди З. Жижич.

ҚўШИН ОЛИБ КЕТИЛАДИ

• **Австралия ўз қўшинларини ноябрь ойининг охирида Афғонистондан олиб кетишни маълум қилди. АҚШ амалиётларнинг мазкур босқичида Австралия ёрдамига бошқа зарурат сезмайпти.** Гарчи Бош вазир Жон Говард қўшинларнинг қачириб олиниши Австралиянинг ўзига террорчилик хавфи ўсаётгани билан бевосита боғламаётган бўлсада, ўз нутқида у мамлакатда қучайтирилган хавфсизлик чоралари қўрилиши таъкидлади. Австралия аскарларини қачириб олиш тўғрисидаги янгилик Канберра террорчиликнинг хуруж тўғрисида оғох-лантирилгандан кейин маълум қилинди.

ФАЛАСТИНЛИКЛАРНИНГ ФИКРИ

• **Фаластин миллий маъмурияти вакиллари Хайфа мэри Абраам Мицнан «Авод» партияси бошлангич сайловлардаги ғалабаси билан қўллади.** Яқиний ҳисоб-китобларга мувофиқ у сайловларнинг 53,9 фоиз овозини олди. Эндиликда А. Мицна «Авод» партияси номидан Исроил Бош вазирини давлатимизга қўриштириш мумкин. Фаластин қонунчилик кенгаши Ахмад Курай расмий баёнот билан қилиб, қўйилганларини айтиди: «Мицна қисқа давр сиёсий майдонда бўлсада сайловчиларга ўзқ мундлатли сулҳнинг зарурлиги тўғрисида аниқ ва муҳим фикрларни етказишга муваффақ бўлди». Фаластин парламенти раҳбарининг сўзларига қўра, Хайфа мэрининг яқиний жамоаларини Фаластин ҳудудларидан олиб чиқиш тўғрисидаги даъватлари ҳақиқатдан ҳам унинг сулҳга интилаётганлигини исботлайди.

ВАШИНГТОН ТАНКИД ҚИЛМОҚДА

• **БМТ Бош Котиби Кофи Аннан Богдод самолётлари томонидан Ироқ жанубидagi таъкидланган ҳудудларда АҚШ ва Буюк Британия самолётларига бўлган ҳужумга муносабат билдирди.** Бош Котиб бу ҳол Багдоднинг 1441 резолюциясини бузганини билдирмаслигини маълум қилди. БМТ раҳбарининг бу гапни Оқ уй оқик таъкид остига олди. Вашингтон ушбу масала бўйича Кофи Аннанинг нуктаи-назари Багдодни фикрига яқин деб ҳисобламоқда.

ТАНКЕР ФАРҚ БЎЛДИ

• **Испаниянинг шимолий-ғарбий қирғоқларидан 200 километр узоқликда ҳалокатга учраган Грециянинг «Прессиж» танкери сувга қўйиб кетди.** Манбаларга қўра, танкер аввал икки қисмга бўлинган ва бўлақлар кетма-кет равишда сувга фарқ бўлган. Танкер бортида бўлган 77 минг тонна нефтининг 5 минг тонниси Атлантика океанига тўкилди. Мазкур салбий ҳолат тоқирининг ўзидаёқ атроф-муҳитга зарар келтира бошлади. Агарда 3600 метр чуқурликка тушган нефть сувдан ажратиб олинмаса, мазкур минтақада катта экологик инқироз юз бериши мумкин.

ШИМОЛИЙ КОРЕЯ ТАШВИШ ЙЎТМОҚДА

• **Шимолий Корейнинг ядро қуролига эга эканлигидан ташвишга тушган Европа Кенгаши Пхенья халқро ҳуқуқ ва конвенцияларга хилоф иш кўрмоқда, деб маълум қилди.** Шимолий Корейнинг ядро дастури тинчлик ва барқарорликка хавф солади, ўз навбатида мамлакат тараққиётига салбий таъсир этади, деб қайд этади. Пхеньян билан техник савдо муносабатларини қайта кўриб чиқишларини таклиф этди.

«Туркистон-пресс».

АҚШ ПРАГА САММИТИНИ НАТО УЧУН «ТУБ БУРИЛИШ» ДЕБ ҲИСОБЛАЙДИ

НАТОнинг Прагадаги саммити «НАТО учун туб бурилиш ҳисобланади», чунки биз ҳаммамиз биргаликда қарши курашишимиз лозим бўлган Европа ташқаридан бўлиши қўйилган янги таҳдидлар муносабати билан иттифоқчилар ўз ҳарбий қувватини йўналишини ўзгаришмоқдалар, – деди АҚШнинг НАТОдаги элчиси Николас Бернс европалик журналистлар билан учрашувда. Унинг маърузаси АҚШнинг Тошкентдаги элчихонаси орқали «Туркистон-пресс»га берилади. НАТО саммити келгуси ҳафтада Прагада ўтказилади.

НАТО саммити «биздан шарқда жойлашган давлатлар билан муносабатларни қучайтириш, қўйилган янги таҳдидларга қарши курашишга бағишланади», – деди Николас Бернс, – бироқ бундан ташқари «Прага НАТОнинг Ироқдаги аҳолини қўриб чиқиши лозим бўлган қўйилган таҳдидга қўйилган таҳдид ҳам айланади. Бу ушбу умумий хавф олдидан ташкилотимиз учун қимматли имкондир».

Элчи кейинги пайтларда Америка-Германия қарашларидаги қарама-қаршилик тўғрисида оқик фикр билдирмаган, бироқ «Саадд Хусейн томонидан бўлган хавф ва унинг оммавий қирғин қуроли дастурига қандай муносабатда бўлиш борасида турлича қарашлар мавжудлигини қайд этди. Лекин биланми, бироқ «Саадд Хусейн бир нима бор БМТ резолюциясини бузганлиги тўғрисидаги фикрга қўйилмас», дея таъкидлади ва Саадд Хусейн биологик ва кимёвий қуроллар яратмоқда ҳамда террорчилик қўллаб-қувватламоқда, – дедан Н. Бернс.

У АҚШ ва Германиянинг НАТОда, жумладан, Болконда ва Афғонистондаги ҳамкорлигини таъкидлади. «Олдимизда турган муаммоларни бартараф этиш учун Қўшма Штатлар ва Германия НАТОда ҳам икки томонлама асосда ишлаши лозим, – деди Н. Бернс. – Германия-Америка ҳамкорлигисиз Европада тинчлик ва барқарорлик бўлмайдми».

АҚШ «НАТО» тарихидаги энг муваффақиятли альянс ҳисоблайди», – деди у. «Бироқ НАТОнинг келажаги ҳақида ўйларганимиз, биз умумий хавфсизлигимизга таҳдид солувчи ўзгаришларга чора тадбирларни қўйишга қўйилган таҳдид. Янги асрда энг қўрқинчли хавф, бу – оммавий қирғин қуроллари ва террорчиликнинг захарли қорилиши ҳисобланади».

Прага саммитида, – деди Н. Бернс, – биз ягона тутумда туриб гапирганимиз ва С. Хусейнга БМТ талабларини ҳурмат қилиши лозимлигини ўқдиришимиз, зарур бўлса ушбу муаммони биргаликда ҳал этиш учун охиригача қарар қилишимизни билдиришимиз лозим. Президент Ж. Буш айтганидек, биз дипломатия орқали ғалабаларга эришиш ниятидамыз, бироқ бу йўл билан С. Хусейнни БМТ талабларини бажаришга қўндириб бўлмас экан, у ҳолда АҚШ бошқа усулларга мурожаат қилишга мажбур бўлади. Америка Қўшма Штатлари иттифоқчилари ва дўстлари

Шоҳинг одил, савдогаринг сахий бўлса, юртинг обод бўлур.

Амир ТЕМУР.

УСТИ БУТ, ДАСТУРХОНИ ТЎКИН ЮРТ

Ўхшуд Республикаларимизнинг Андижон вилоятида аҳолига савдо хизмати қандай йўлга қўйилган?

Гап йўқ, Андижон энциклопедиясида нафақат Фарғона vodiysининг, балки Республикаларимизнинг ҳар томонлама ривожланган, иқтисодий-ижтимоий ислохотлар қизгин кечаётган, қудратли ва етакчи вилоятларидан бирига айланган. Саноат ишлаб чиқариши ўхшуд пахтачиликни, нақлиёт ўхшуд савдоми, қўрилиш оёдончилигини, тиббий хизмат ёнқи халқ таълими дейсизми, қайси соҳага боқманг, вилоят тарихидаги мисли кўрилмаган ўзгаришлар гувоҳи бўласиз.

Биз бугун вилоят аҳолисига савдо хизмати ва бозорлар фаолияти қандай йўлга қўйилгани ҳақида қисқача тўхталмоқчи бўлдиқ. Бу бежиз эмас. Ҳар бир жойнинг турмуш тарзи қандай кечаётгани энг аввало унинг савдо дўконлари ва бозорлари кўзгусида аксланади, шундай эмасми?

«СИЗЛАРДАН ЎРГАНСАК АРЗИЙДИ!»

Бир вақтлар аниқроғи шўролар даврида савдогарлар ҳақида илиқ сўз айтиш анча эриш туюларди. Боиси «бу одам савдода ишлайдими, бас, у барибир юлғич, текинхўр», деган ақида ҳукм сураб ва савдо ходимини мактаб қўйган киши ҳам шубҳага олинарди.

Энди-чи? Заҳматқаш чуқмоқдай тиним билмай савдо дўконларини минг бир турфа чиройли, арзон молларга тўлдирётган, элга беминнат хизмат қилаётган ҳалол ва тадбиркор савдогарларимизни ҳар қанча мактабга ҳақлимиз. Яхши-ни – яхши, ёмонни – ёмон, дея бемалол гапирадиган замонлар келди.

Айни пайтда ҳамма жойда ҳам хусусий савдо дўконлари билан ёнма-ён («Матлуботсавдо» акциядорлик компанияси тизими) савдо дўконлари фаолият кўрсатиб турибди. Гап бугун уларнинг иккинчиси устида кетаяпти...

Одамлар, айниқса қишлоқ аҳолиси кўпроқ ана шу савдо дўконларига кириб иш битиради. Сабоби нимада? Аввало, бу нуқталарда асосан ўзимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сотилади. Нархи хорижикига қўра анча арзон. Ҳойнаҳой бирон-бир камчилиги чиқиб қолган тақдирда ҳам харидингга қўймайсан. Бундан ҳам муҳимроғи, кундалик эҳтиёж моллари, давлат назоратига олинган саккиз турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари айнан шу тизимдаги савдо дўконлари орқали аҳолига арзон нархларда узлуксиз етказиб бериб турилади.

Нима учун бу вилоят савдо дўконларида мўл-қўлчилик, арзончилик, юксак маданият барқарор? Ҳамма гап шундаки, «Матлуботсавдо» раҳбарияти бевосита республика «Ўзбекбирлашу» акциядорлик компанияси ҳамда вилоят ҳокимлиги ҳамкорлигида ҳар бир ишга тадбиркорлик билан, ўз вақтида ва собитқадамлик билан ёндошиб боради. Аҳолига савдо таъминотини, маданиятини юксалтириш, таъминотини қучайтириш, умумий оқватланиш, нонушта қўмбинатлари ва мактаб буфетлари, ишлаб чиқариш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш бўйича республика кўргазмали семинарининг яқинда андижонда ўтказилганлиги ҳам бежиз эмас. Ана шу семи-

нар меҳмонларидан бири сўзга чиқиб савдони ташкил қилишни сизлардан ўрганиш керак экан ўзи, дея ҳақ гапни айтиди.

Энди, ўз ўрнида, вилоят «Матлуботсавдо» акциядорлик компанияси амалга ошираётган яна бир қатор ибратбахш тадбирларни ҳам таъкидлаб қўйсак ёмон бўлмас. Аҳолини озиқ-овқат ва ноозик-овқат моллари билан таъминлаш иш-

СУРАТЛАРДА: 1. Хўжабод туман савдо ишлаб чиқариш хиссадорлик жамиятининг 23-ўрта таълим мактаби ошхонасида.

2. Қўрғонтепа туманидаги қишлоқ савдо дўкониди.

3. Андижон шаҳридаги «Жаҳон бозори» қошида.

лари намунали йўлга қўйилган. Савдо маданиятини юксалтириш, қишлоқ иқтисодий инфратузилмасини яхшилаш, моддий-техника базасини ривожлантириш ишларига тобора кўпроқ капитал маблағ сарфланмоқда.

Вилоят халқ таълими бошқармаси билан биргаликда мактабларнинг ошхона ва буфетларини замонавий усулда таъмирлаш ва ўқувчиларга хизмат кўрсатиш савиясини янада яхшилаш бўйича Андижон, Хўжабод, Жалақудж, Балқич, Избоскан, Пахтабод, Марҳамат, Асака ва Булоқбўши туманларида кўргазмали семинарлар ўтказилди.

Ташки иқтисодий алоқаларни ривожлантириш борасида тизимда хорижий сармоядорлар иштирокида қорхоналар ташкил этиш ва улар фаолиятини мувофиқлаштириш масаласига алоҳида эътибор берилаяпти. Масалан, Шаҳрихон туманлараро улғурчи савдо базасида трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган Ўзбекистон – Хитой қўшма қорхонаси ишга туширилди. Шунингдек, Украина-нинг Киев шаҳрида ҳамда Россия Федерациясининг Екатеринбург шаҳарларида Андижон савдо уйлари очилиб, фаолият кўрсатмоқда. Вилоят «Матлуботсавдо» акциядорлик компанияси бошқаруви раиси Мухаммадшариф Мажидов билан суҳбатимиз чоғида гап бориб, истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш масаласига қадалди. Раис ана му-

лоҳаза ва камтар табиатли киши экан.

Ҳали мактабнишга эрта. Ишни кўнгилдагидек йўлга қўйиб олмақ учун, яна анча тер тўкишга тўғри келади, – дейди у. – Давлатимиз аҳолини ижтимоий ҳимоялаш, мўл-қўлчиликни энг аввало ўзимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ҳисобига таъминлаш, эл-юрт фаровонлигини оширишга муттасил эътибор бериб келаяпти. Биз, савдо аҳли зиммасига жуда масъулиятли вазифалар юкланган. Айниқса, истеъмолчининг ҳуқуқини назардан қочиришга мутлақо ҳаққимиз йўқ. Афсуски, ҳали бизда ҳам айрим жойларда савдо-сотик қонун-қоидаларига, хусусан озиқ-овқат маҳсулотларининг истеъмолчилиги жиҳатларига етарли эътибор бермаслик ҳоллари учраб туради. Биз ҳозир бу масалада жиддий чора-тадбирлар қўллаяпмиз...

Иш бор жойда камчилик бўлади, деган нақл бор. Зеро, андижонлик матлуботчилар эл-юрт манфаатлари йўлида

БОЗОР – ЮРТ КЎРКИ!

Менга бозорингизни кўрсат, халқинг қандай яшайганини ўзим айтиб бераман, деган экан бир доншманд сайёх. Дарҳақиқат, мақолаимиз сўзбосида ҳам ишора қилингандаек, ҳар бир юртининг бозори маҳаллий аҳолисининг турмуш даражасини, деҳқончилик маданияти ва ҳатто кундалик ташвиш-у қувончларини ўзида акс эттириб туради, кўзга ҳисобланади. Қаердаки, маъмуричилик, табиат неъматларига тўлиб-тошган расталарни, руҳияти баланд харидорларни-ю, хушхол ва ширинсўз сотувчиларни, озодалик ва орасталликни кўрсангиз, табиатингиз энгил тортади. Қаердаки, тундлик ва қаллобликка, ночорлик ва бебайлиқка кўзингиз тушса, дилингиз хуфтон кечади, шундай эмасми?

Бугунги Андижон деҳқон бозорлари тилга олингудек бўлса, Фарғона vodiysининг қайси бурчагида бўлманг, «Андижонликлар қандини уришин. Энг арзон, энг тартиб-интизомли бозорлар фақат Андижонда деб қўйиша-

рид идоралари эса жойлардаги ширкат ҳўжаликлари ва деҳқон-фермерлар билан шартнома тузишиб, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ўзлари ташиб келтиришмоқда ва бозор нарҳидан 20-30 фоиз арзон баҳорларда сотишмоқда. Арзончиликни келтириб чиқараётган энг муҳим омиллардан бири ҳам ана шундандир.

Табиийки, нарх-наво эркин бўлганлиги туфайли, биз ҳеч қимга олиб келган нарсанинг фалон баҳода сотасан, дейлашмиш. Бироқ арзончиликни таъминлаб бериш учун бир қатор тадбирларни мунтазам амалга ошириб борамиз, – деб ҳикоя қилади вилоят бозорлар уюшмаси раиси Зафаржон Салмужаев. – Бунинг учун, масалан, олибсатар қимматурушулар фаолиятига гов қўйиш мақсадда, бевосита маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг ўзлари савдо расталарини эгаллашларига ҳаракат қиламиш. Шунингдек, савдо-харид идораларимиз фаолиятига кенгроқ йўл очиб бериш пайидан бўла-миш...

Ҳа, қаердаки тадбир билан иш кўрилса, эл-юрт манфаати йўлида жонқуяйлик, ҳалоллик, олийжаноблик барқарор бўлса, у ерда тотувлик ва фаровонлик, юксалиш ва яхши кайфият ҳам ҳукм сураверар экан!

Солиқ КАХХОРОВ.
«Адолат» мухбири.

Академик шоир Фафур Фуломнинг 100 йиллигига

ШЕЪРИЯТ ТОФИГА
ЭТАМАН ТАЪЗИМ...

Бундан эллик йил илгари бўлган воқеалар ҳаёлимдан худди кино тасмасидек ўтади. Аслида, устоз билан танишиш қизиқ бўлган. Ўқувчилик давримизда Фафур Фулом шеърларини китоблардан ўқиб ёд олардик. Аммо, шоирнинг ўзи билан юзма-юз бўлиб, суҳбатлашишни ҳатто, кўз олдимизга ҳам келтирмасдик. 1953 йили «Пионер» (у вақтда ҳозирги «Гулкан» журнали шундай аталарди)да «Те-рак билан девпечак» деган шеърим бир бет бўлиб босилиб чиққан. Унчага кўпгина газета ва журналларда шеър ва мақолаларим босилиб чиққан бўлса-да, бирон бир фикр эшитмагандим. Бир кун «Пионер» журнали муҳаррири Эркин Жабборов мени кўчада учратиб қолди.

— Олим, сени шоир Фафур Фулом йўқладилар, уйларига борар-кансан, — деди.

— Йўғ-е! Қандай қилиб бир ўзим бораман, — дедим ҳаяжонлиб.

— Қуддус ака билан келишдик, сени олиб борадилар.

Ўша кунийк шоир Қуддус Мухаммадийга учраб, эрта билан боришга келишиб олдик. Эртасига чошгоҳда Қуддус ака билан Бешёғоч майдонида учрашиб, устозниқига йўл олдик. Борса, Фафур ака кўча эшик олдидаги қатор толларни йиғитларга каллақалатган эканлар, асаблари таранг ҳолда юзландилар.

— Э, келинг Қуддус! — дедилар салом-алиқдан сўнг, — мана шу толлардан эрта тонгда икки бола йиқилди, Тарзан бўлман деб. Кеча эса учтасини «Тез ёрдам» олиб кетганди. Ана шундан хавотир олиб, ҳаммасининг шохларини каллақалатганман! (У пайтлари пойтахт кино-театрларида кўп сериялик «Тарзан» фильми намойиш этилаётганди).

— Бу ўқимизни йўқлаганди экансиз, Эркин Жабборовга кўнғирок қилиб, — деб қўйдилар Қуддус ака менга ишора қилиб.

— Э, бўлди, танидим. Қани ҳовлига кирдик! — деб, бизни уйга бошладилар. Ҳовлидаги гулзор четига қўйилган стол атрофидаги курсиларга ўтирдик, бир пиёла чай устида суҳбат бошланди.

— Ўқимиз Олим Қўчқорбеков бола-лару катталарга шеър, масаллар ёзиб турадилар, — деб таништирган бўлдилар Қуддус ака.

— Бошқасини билмадим, кечаги «Пионер»да босилгани мени қизиқтириб қўйди. Унда ўқимиз, бошқаларидан ҳам ўқисинлар!

Худди туш кўраётгандек эдим, ёддан ўқисам янглишиб қолмай, деб қоғоз папкамдан янги ёзилган шеъримни олиб ўқидим.

— Етарли ука! — дедилар устоз менга қараб. — Энди, мен бир мавзун айтмаман, ўшани ёзиб келиб, аввал ўзимга ўқийсиз, маълум топсак, «Муштум»га тавсия этамиз...

Устоз айтган мавзудаги масални ўша кунни туни билан уйқим қочиб, қоғозга туширдим. Қайта-қайта ишлаб, охири Қуддус акага ўқитиб, фикрларини олдим, тузатишлар қилдик. Аммо, Фафур аканинг тоблари қочиб, касалхонага тушиб қўлибдилар. Охири «Муштум» тахририятга биринчи марта боришимга тўғри келди. Тахририятда Файратий билан Собир Абдулларлар ишлашаркан.

Уларга ўзимни танитиб, бўлган воқеаларни айтгандим, гапларимни ичкари хонада бош муҳаррир Мумтоз Мухаммадов эшитиб турган эканлар, олдимизга чиқиб, дедилар:

— Бу йигит тўғрисида Фафур ака менга касалхонадан кўнғирок қилиб айтгандилар, қани, баланд товушда ўзи ўқисин, эшитайлик!

Овоз чиқариб ўқидим, шеър маълум бўлди, олиб қолдишди, ҳатто телефонда Фафур акага ҳам ўқиб беришди. Орадан бир ярим ой ўтган, «Муштум»да бир бет бўлиб, «Нок билан сув қовоқ» деган масалим босилиб чиқди. Шундан кейин Файратий домла билан Собир Абдулларлар ҳам мени йўқлаша-

Олим ҚўЧҚОРБЕКОВ.

диган, баъзан долзарб мавзуларни айтишадиган бўлишганди.

Хулласи калом, бир шеърим туфайли устоз Фафур Фулом билан танишиб олганман. Бу орада дорилфунунни тугатиб, «Муштум» тахририятга ишга кирдим. Ой сари Фафур ака муҳаррирга кўнғирок қилиб, мени йўқладилар. Хар гал борганимда бир янги асарни ёзиб олиб келардим. Бундан муштумчилар ҳам хурсанд эди.

Бирок, юртимизда дахшатли Тошкент элзиласи бўлди-ю Ойбек, Фафур Фулом, Шайхзода, Мамарасул Бобоев сингари шоирлар, Абдулла Қаҳордек забардаст ёзувчиларнинг юраклари эзилди, оғир ташвишдан оламдан ўтдилар.

Ёзги меҳнат таътилида эдим. 1966 йилнинг 10 июлида ҳамқишлоқларимдан бири орқали шоир Мавлон Икром шойлимин хат йўллабди, ўқиб ўша заҳоти йўлга тушдим. «Баҳор» концерт залига қандай етиб борганимни билмайман. Мавлон Икром қўлимга мотам лентасини тақиб қўйди. Зал ўртасига қўйилган тобут ёнида сукут сақлаб турдим, нарида ёш шоир Абдулла Орипов устознинг ўлимга бағишланган шеърини кўз ёши тўкиб ўқирди...

Ана шундай, дахшатли ўлим устозим 63 ёшида олиб кетди. Аммо, ундан қолган адабий мерос барчанинг қалбига қолган.

Олим ҚўЧҚОРБЕКОВ.

УСТОЗНИ ЭСЛАБ

Хос хонам тўрида устознинг расми,
Хар кун гаплашаман у билан танҳо.
Шеърят тоғига этиб кўп таъзим,
Мисралар ичига шўнғийман гоҳо.

Унга Бедил эди илҳом булоғи,
Китобин варақлар излагандек кон.
Бедилга тутаркан у қалб қулоғин,
Сўнг қайнаб тошарди фавворасимон.

Ой сари бўларди меҳмон Кўконда
Шеър, ғазал шаҳрини этар зиёрат.
Хаёли қўлпична китоб дўконда, —
Унга ёқмас сира мажлис, зиёфат.

Қумлоқ чойхонасин эслар гоҳида,
Сайроқи бедана овозин кўмсаб.
Баъзан йўртиб қолар Чимён тоғига,
Биллур шаршаранинг шамолин кўмсаб.

Гоҳ бозор растасин кезар эринмай,
Юрт нозу неъматин чамалар дилда,
Гоҳида ух тортиб ичар эди май, —
Ичида ачиниш заҳматкаш элга.

Баъзида атайлаб чиқиб қишлоққа
Дехқонлар юрагин тинлар мириқиб.
Чўғирнинг хуш хиди ургач димоққа
Полиз ораларди ғазаллар ўқиб.

Босволди қовуни сўйиб чайлада
Миришкор дардини эшитар сўлгин.
Бир дарди минг бўлиб ўша паллада
Титрарди вужуди, — қалбига тўлқин.

Эртаси кўрсангиз янги шеър, ғазал
Яралар шоирнинг юрак қонидан.
Интиқиб қутган эл уни ҳар маҳал
Ўқирди, ёдларди севиб жонидан...

Баъзан шивирларди: — Хув, келар пасткаш,
Сўзлашай, сен четдан кузатгин зимдан...
«Бир отим чекайлик, ҳой дўстим носкаш!»
Дек қафтин тутарди улфатдек чиндан.

Носкаш ҳам белбоғин қатидан олиб,
Популки қовоқдан тўкади бир оз.
Шоир тез тилининг остига солиб,
Мақтаб кўрар: «Зўр экан, зўр экан, зўр нол!»

Дил тўла нур эди, — зарра гўбор йўқ, —
Кўчада кўринган ҳамма ҳам таниш.
Ажиб қилиқларди — чапани ҳам шўх,
Ярашар ўзига андак мақтанши.

Хос хонам тўрида устознинг расми,
Хар кун гаплашаман у билан танҳо...

ОЛИМБЕК.

Китобингизни ўқидим

ЯНГИ ТАДҚИКОТ

Китобхоналаримиз ёзувчи ва драматург Алп Жамол ижодини яхши билишади. Унинг кўплаб шеър ва достонлари, пьесалари ва ҳажвий асарлари ўқувчиларга маълум. Адибнинг бой ва мазмунли адабий мероси 1995-1998 йилларда «Фан» нашриётида тўрт жиллик «Танланган асарлар» ва ўтган йили «Адабий сценарийлар» тўплами тарзида босилиб чиқди.

Профессор Хафиз Абдусаматовнинг яқинда нашрдан чиққан «Алп Жамол — драматург» («Фан» нашриёти, 2002 йил) номли илмий тадқиқотида адиб ижодидаги ўзига хос хусусиятлар ҳақида фикр юритилди. Маълумки, Алп Жамол ўзининг телеминиатюралари, интермедиялари, драматик асарлари билан эътибор қозongan. Унинг асарларини ойнаи жаҳон орқали кўрмаган одам топилмас керак. Шу боис Хафиз Абдусаматов тадқиқотида адиб миниатюра ва пьесаларини таҳлил қилиб, унинг теледраматургияни ривожлантиришдаги хизматларини алоҳида таъкидлайди. Олим Алп Жамол ижодида қўйилган муаммо ва мавзуларни гуруҳлаштиришга ҳам эътибор берган. Натижада адибнинг юздан ортқ кичик драматик асарлари ва катта ҳажмдаги драма, киносценарийлари тадқиқотчи кенгрок қамраб олинган.

Олим драматург ижодий йўналишларидан келиб чиқиб, ота-она ва фарзанд муносабатлари, тарбия масалаларига бағишланган асарлар ҳамда улардаги тухматчи, ивгогар, дангаса, ичкиликбоз, хушомадгўй образларига алоҳида тўхталди. Айни чоғда ҳар бир асарнинг таҳлилга назарий жиҳатдан ёндашди, уларнинг ҳаётий асосларига эътибор қаратган. Алп Жамолнинг бирор асари йўқ-ки, у ҳаётий заминга эга бўлмасин. Ижодкор ўз кўзи билан кўрган, гувоҳи бўлган воқеаларни қаламга олган. Бу уларнинг ҳаётлигини таъминлаб, китобхон ва томошабинда ишонч уйғотди. Иккинчидан эса, мунаққид Алп Жамол ижодида конфликт, сюжет, композиция ва характер яратиш масалаларини таҳлил қилган.

Тадқиқотчи драматургнинг миниатюралари ва интермедиялари томошабинлар томонидан катта қизиқиш билан қўйиб олинганлигига доим кўплаб мактублар келтириб, Алп Жамол ижодининг одамлар ўрта-сида кенг ёйилганлиги сабабларини эътиборни қаратади.

Хафиз Абдусаматов «Алп Жамол — драматург» рисо-ласида адабиёт ва санъат мухлисарига драма-тургия ва миниатюра жанри сирларидан кенг назарий ва амалий тушуналар ҳам берган. Шу боис бу тадқиқот адабиёт ихлосмандлари, филолог талаба-лар, маданият ва санъат институтлари толиблари учун зарур қўлланма бўлиши мумкин, деб ўйлаймиз.

Наримон ХОТАМОВ,
филология фанлари номзода.

«Адолат»га жавоб берадилар

«ДАВРИНГ КЕЛДИ, СЎР БЕГИМ-МИ?»

«Адолат» газетаси, 2002 йил, 20 сентябрь, №38)

Юқоридаги сарлавҳа остида эълон қилинган мақолада Шахрисабз туманидаги «Кеш» савдо ҳиссасдорлик жамияти раиси Абдуов Каримовнинг давлат мулкани катта миқдорда талон-тарож қилганини, хусусан Абдуов Каримов мавқеини сунистеъмоли қилиб, «Кеш» савдо ҳиссасдорлик жамиятининг жами 1 миллион 255 минг 174 сўмлик мулкани ўзлаштирганлиги айтилган эди. Шундай бўлсада, суд уни мансабдорлик ишларида ишлаганлиги ҳақида ажрим чиқармай хатога йўл қўйганлиги таъкидланганди.

Биз танқидий мақолани кўриб чиқиш ва чора қилиш учун «Ўзбекбирлашув» акциядорлик компанияси, Қашқадарё вилоти ҳокимлиги ва Қашқадарё вилоти прокуратурасига юборган эдик. Куйида улардан келган жавобларни эътиборингизга ҳавола этамиз.

«ЎЗБЕКБИРЛАШУВ»НИНГ ИШ
ДОИРАСИГА КИРМАЙДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 24 мартдаги 125-сонли «Қишлоқ савдосида мулкчилик муносабатларини, бошқарув тузилмасини такомиллаштириш ва манаполиядан чиқариш чора-тадбирлари» тўғрисидаги қарорига асосан вилот «Матлуботсавдо» акциядорлик компаниялари маҳаллий ҳокимиятлар тасарруфига ўтказилган бўлиб, қишлоқ аҳолиси таъминотини яхшилаш билан бир қаторда, вилотлар, «Матлуботсавдо» акциядорлик компаниялари иш фаолиятини назорат этиш, раҳбарларни ишга қўйиш ва ишдан озод этиш масалалари юқлатилган.

Ушбу қарорга асосан, акциядорлик жамиятларининг молиявий, ҳўжалик ҳамда кадрлар фаолиятини таҳлил этиш жараёнлари «Ўзбекбирлашув» акциядорлик компанияси иш доирасига кирмаслигини маълум қиламиз.

У. МИРПЎЛАТОВ,
«Ўзбекбирлашув» акциядорлик компанияси раиси ўринбосари.

ТЕГИШЛИ ТУШУНЧА
БЕРИЛДИ

«Адолат» газетасининг 2002 йил 20 сентябрь 38-сонида эълон қилинган «Давринг келди, сўр беги-ми?» сарлавҳали мақола юзасидан куйидагиларни маълум қиламиз.

Газета тахририятига ёзилган шикоят хатларининг нусхаси вилот прокуратурасига ҳам жўнатилган бўлиб, хат юзасидан вилот прокуратураси томонидан «Кеш» савдо очик акциядорлик жамиятининг молия фаолияти тўлиқ текширишдан ўтказилиб, текшириш натижаси бўйича жамият бошқарув раиси А. Каримовга Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 167-моддаси 3-қисми «а» банди ва 209-моддаси 2-қисми «а» банди билан айблов эълон қилинган ва Шахрисабз туман жиноят ишлари бўйича судининг 2002 йил 5 июлдаги ҳукми билан бошқарув раиси А. Каримов 875,5 минг сўм миқдорда жаримага тортилган. Лекин Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 22 августдаги Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг 10 йиллиги муносабати билан «Амнистия тўғрисида»ги Фармонига асосан тайинланган жазодан озод этилган. Ушбу суд ҳукмида А. Каримовнинг мансабдор шахс, мулкдорлик, яъни жамият бошқарув раиси лавозимда ишлаш ҳуқуқларида маҳрум қилинганлиги қайд этилган.

Шунингдек, А. Каримовнинг ўғли Э. Каримов «Ўтқирбек Абдувоҳид ўғли» фирмасининг раҳбари ҳамда мустақил юридик шахс сифатида биржа савдоларида қатнашиб, «Кеш» савдо очик акциядорлик жамиятининг 368 донга акциясини эмас, балки 3904 донга акцияларини 3 марта бўлиб

ўтган савдода амалдаги қонунларга мос равишда сотиб олган. Акция учун тўловларнинг тўлиғини ҳақиқатда ҳужжатлар вилот прокуратураси томонидан муқобил тарзда текширилиб, тўловларда ноқонунийлик аниқланмаган.

Шахрисабз «Ҳужжат» корхонаси архив фаолиятига дахлдор ҳужжатлар ҳам прокуратура томонидан текширилган бўлиб, айбдорларга нисбатан тегишли чора қўрилган. Шу билан бирга вилот ҳокимлиги архив бўлимига Ўзбекистон Республикаси «Архивлар тўғрисида»ги Қонун талабларидан келиб чиқиб, ноқонуний фаолият кўрсатиб келаётган «Ҳужжат» корхонасига ўхшаш архивларга нисбатан тегишли чора-тадбирлар белгилаш топширилди.

«Кеш» савдо очик акциядорлик жамиятининг 2002 йил 24 июнда бўлиб ўтган умумий йиғилиши тўғрисида «Шахрисабз тонги» газетасида эълон ва акциядорларга ёзма хабар берилган, йиғилишда 99 акциядор 91,8 овоз билан қатнашган. Умумий йиғилишда қворум таъминланиб, номзодлар муқобил тарзда кўрсатилиб, ёлқ яширин овоз билан бошқарув раиси сайланган.

Масалани урганиш давомида жамият акциядорлари ва шикоят қил мулкчилари билан учрашиб, уларга ҳаракатдаги қонунлар тўғрисида тегишли тушунча берилди.

Ш. САТТОРОВ,
Қашқадарё вилоти ҳокимининг биринчи ўринбосари.

Вилот прокуратураси томонидан Республика «Адолат» газетасининг 2002 йил 20 сентябрь кунги сонида чоп этилган «Давринг келди, сўр беги-ми?» сарлавҳали мақоласи юзасидан А. Каримовга нисбатан бўлган жиноят иши ҳужжатларини назорат тартибиде урганиш йўли билан текшириш ўтказилди.

Аниқланишича, жиноят ишлари бўйича Шахрисабз тумани судининг 05.07.2002 йилдаги ҳукмига кўра, А. Каримов 10.03.97 йилдан Шахрисабз тумани «КЕШ» савдо очик ҳиссасдорлик жамияти бошқаруви раиси вазифасида ишлаб келиб, 05.08.2001 йилга қадар бўлган даврда масъул мансабдор шахс бўла турли, мансаб маквеини сунистеъмоли қилиб, ўзининг ихтиёрида бўлган «Кеш» савдо очик ҳиссасдорлик жамиятининг жами 1255174 сўмлик — жуда

ПРОТЕСТ
КИРИТИЛДИ

кўп миқдордаги мулкларини ҳужжатларни сохталаштириб, ўзлаштириш йўли билан талон-тарож қилганлиқда ЖК нинг 167-моддаси 3-қисми «а» банди ва 209-моддаси 2-қисми «а» банди билан айбли топилиб, унга ЖКнинг 167-моддаси 3-қисми «а» банди билан энг кам ойлик иш ҳақининг 300 баравари, ЖКнинг 209-моддаси 2-қисми «а» банди билан энг кам ойлик иш ҳақининг 300 баравари, ЖКнинг 59-моддаси асосида жиноятлар мажмуи бўйича энг кам ойлик иш ҳақининг 350 баравари миқдорда 875500 сўм жарима жазоси тайинланган. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 22.08.2001 йилдаги «Амнистия тўғрисида»ги Фармонининг 2-моддасига асосан у тайинланган жазодан озод қилинган.

Жиноят ишлари бўйича туман суди А. Каримовга жазо тайинлашда у жиноятни ўз хизмат мансабидан фойдаланиб, мансаб маквеини сунистеъмоли қилиш йўли билан содир этган бўлсада, унга нисбатан мансабдорлик ишларида ишлаш ҳуқуқидан маҳрум қилиш қўшимча жазосини тайинлашмасдан ва бу жазони тайинлаш масаласини муҳокама қилмасдан, хатога йўл қўйганлиги аниқланди.

Шу сабабли вилот прокуратураси томонидан А. Каримовга нисбатан жиноят ишлари бўйича Шахрисабз тумани судининг 05.07. 2002 йилдаги ҳукмини ўзгартириш, унга нисбатан ЖКнинг 45-моддаси асосида ўқиб-хатта жазо тариқасида мансабдорлик ва моддий жавобгарлик ишларида ишлаш ҳуқуқидан 3 йилга маҳрум қилиш ҳақида 22.10.2002 йилда жиноят ишлари бўйича вилот суди судлов ҳайъатига кассация тартибиде протест киритилди.

Н. СУЛАЙМОНОВ,
Қашқадарё вилоти прокуратурининг биринчи ўринбосари, адлия маслаҳатчиси.

ТАХРИРИЯТДАН:

Жавобларга эътибор берадиган бўлсак, уларнинг мазмунидан мақолага, унда айтилган фикрларга муносабатини турличалигини кўришнинг мумкин. Масалан, илгари қишлоқлардаги савдо-сотик ишлари «Ўзбекбирлашув» ихтиёрида бўлган. Энди ушбу иш билан шуғулланадиган туман матлубот жамиятларининг қўлчилиги акциядорлик жамиятларига айланганлиги. Демак, «Ўзбекбирлашув» бошқаруви уларнинг фаолиятини ўзидан соқит қилибди. Бу балки яхшидир. Аммо кимга?

Лекин Қашқадарё вилоти ҳокимининг биринчи муовини йўллаган жавоб ҳақида тўхталмасак бўлмайди. Чунки жавоб шу даражада расмийчилик билан ёзилганки, ундан маънола юзасидан нима чора қўрилади, билиб қўйилмайди. Аслида жавобда мақолада ёзилганча бўлган фактлар қайд этилган, холос.

Яъни, Абдуов Каримовга жамият мулкани талон-тарож қилганлиги учун айблов эълон қилинганлиги, жиноят тартибиде қўрилган жазога қўйилган, «Амнистия тўғрисида»ги Фармонига асосан у жазодан озод этилганлигини биз яхши биламиз. Бу ҳақда газетамизда эълон қилинган мақолада айтиб ўтилган. Бизга унинг яна таъриб жавоб йўлини шарт эмас эди.

Шунингдек, жавобда айрим ноаниқликлар борки, улар ҳақида айтиш жоиз, деб ўйлаймиз. Масалан, мақолада аслида архив эмас, корхона ва таъкилотлар ҳужжатларини муқовалаб берадиган «Ҳужжат» деб номланган хусусий корхонага «Кеш» савдо ҳиссасдорлик жамияти раҳбарлари мавжуд ҳужжатларни топширганликлари ноқонуний эканлиги таъкидланган. Ноқонуний ишга эса, чора қўрилиши лозим. Вилот ҳокимининг биринчи муовини бўлса бу масалада ҳам «Шахрисабз» «Ҳужжат» корхонаси архив фаолиятига дахлдор ҳужжатлар

ҳам прокуратура томонидан текширилган бўлиб, айбдорларга нисбатан чора қўрилган, деб мавжум фикр айтиб қўя қолган. Хуллас, биз мақолада эълон қилингандан сўнг бу борадаги қамчиликларни тугатиш юзасидан қандай чора-тадбирлар қўрилган-қўрилмаганини илмий жавобдан тушунадик. Шунинг учун ҳам ундан қониқмадик.

«Давринг келди сўр беги-ми?» сарлавҳали мақолада Қашқадарё вилот матлубот савдо худудий акциядорлик компанияси ва унинг раиси Уктам Қўрбонов ҳақида яна танқидий фикрлар бор эди. Аммо Уктам Қўрбоновга ё танқид қор қилмаган, ё у хафа бўлган қўринадди. Шу сабабли раис жаноблари тахририятдан юборилган сўровга бир неча бор эслатишимизга қарамай хануз бир беришни ўзларига эл қўрганларча йўқ.

Яна бир гап. Тахририятга танқидий мақола юзасидан «Кеш» СОХЖ қузув кенгашидан ҳам ўз муносабати билдирилган ҳат қолди. Унда айтилишича, «Мақолада бир неча бор эслатишимизга қарамай хануз бир беришни ўзларига эл қўрганларча йўқ.

«АДОЛАТ» ҲАМРОХИНГИЗ БЎЛСИН!

Азиз муштарий! «Адолат»га 2003 йил учун обуна бошланг. Армонда қолманг! У Сизга энг яхши суниқчи, энг яхши ҳамроҳ, энг яхши кўмакдошингиз бўлиб қолади.

ОБУНА БАҲОСИ:
Якка тартибдаги обуначилар учун:
Олти ойга — 5970 сўм.
Бир йилга — 11940 сўм.

Корхона ва таъкилотлар учун:
Олти ойга — 6360 сўм.
Бир йилга — 12720 сўм.
Нашр кўрсаткичи — 100

Эслатма: вилотларда газетани etkazиб бериш ҳисобига обуна баҳоси бир мунча фарқ қилиши мумкин.

Шошилинг: 2003 йилда биз билан бирга бўлинг!

ТАХРИРИЯТ.

ЭЪТИРОФ

Фарбик тиббиётчи олимларнинг таъкидлашича, мунтазам газета ўқиб туриш тушқун ҳолат ва ёмон қайфиятдан асровчи энг яхши воситадир. Қуниин газета ўқидан бошлаган одамнинг қайфияти деярли бузилмайди.

ЮРТБОШИ ЎГИТИ:

— Ўйлаётганим, ҳақиқий демократик матбуот кўрсатма асосида яшай олмайди ва яшайи ҳам мумкин эмас. Эркин матбуот реал базият шароитида фаолият кўрсатиши, ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий ҳаётнинг долзарб муаммоларини дадил кўтариб чиқиши, одамларни безовта қилаётган барча масалаларни жамоатчилик муҳокамасига ҳавола этиши, ҳокимият ва бошқарув тузилмаларининг қабул қилаётган қарорлари ва фаолиятига танқидий, шу билан бирга, ҳолис баҳо бериб бориши керак.

Жисмоний тарбия ва спорт соҳаси инсоннинг нафакат жисмоний, балки маънавий камолотга эришишида ҳам улкан омилдир. Спорт иродани тоблайди, одамни аниқ мақсад сари интилиш, қийинчиликларни бардош ва ҷиддан билан енгишга ўргатади. Инсон қалбида ғалабага ишонч, ғурур ва ифтихор туғиларини тарбиялайди.

Ватан, халқ шухратини дунёга тарангун этишда, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда спортнинг ўрни бекибсидир.

Соғлом, билимли ва фидойи фарзандлари бўлган халқ албатта ўзининг буюк келажагини барпо этади. Шунинг учун жисмоний тарбия ва спортнинг оммавийлигини таъминлаш, уни ривожлантириш баркамол шахсни тарбиялашнинг муҳим шартидир.

«Миллий истиқлол ҲОЯСИ: асосий тушунча ва тамойиллар» рисоласидан.

Ажаб савдолар

ОЙ БОҚСА ҲАМ, КҮН БОҚСА ҲАМ, МЕНГА БОҚСИН!

ёки пойтахтимизнинг Собир Раҳимов туманидаги айрим маҳалла оқсоқоллари халқни эмас, фақат ўз манфаатларини кўзлашайтгани хусусида

Халқимизда: «Отингни сот, молингни сот, амалдор бўл», деган нақл бор. Пойтахтимизнинг Собир Раҳимов туманидаги Хислат маҳалласининг қатор кўп қаватли уйларида яшайдиган одамларнинг айримлари ана шу нақлга амал қилиб, амалдор бўлиш истагида юришибди.

«У қандай амал экан-ки, одамлар бунчалик жонини жобборга бериб интилса, дейсизми? Мен сизга айтсам, жуда зўр амал. Зўр бўлган-доям роса фойдали амал, яъни маҳалла оқсоқоли бўлиш...»

Тўғри, маҳалла оқсоқоли бўлиш осонмас. Чунки улар ўз ҳудудидаги одамлар ҳолидан бохабар бўлиши, аҳолининг ташвиш, муаммоларини ҳал қилиш учун кечани кеча, кундузи кундуз демай елиб югуриши, яъни эл гами, халқ юмуши билан яшамоқчи лозим. Кўпчилик оқсоқоллар шундай қиялпти ҳам.

Аммо маҳалла оқсоқолидаги оқсоқолларнинг кўпчилигида анчадан бери давом этиб келаётган бир «касалик» бор. У ҳам бўлса, эл ташвиши қолиб, фақат ўзини ўйлашдир.

Авалло маҳаллада оқсоқоллар сайлаш ўрнига ўзларича «тайинланади». Кўпчилик оқсоқол янгилавланигини анча вақт ўтган, узун кулоқ гаплардан билиб қолади. Олдиндан сайлов бўлиши ҳақида маълум қилиш, кўринадиган жойларга эълон осиб қўйиш, деган нарсанинг ўзи йўқ. Масалан, маҳалла ҳудудидаги 2 «а» уйда истикомат қилувчилардан сўрасангиз, улар фикримизни тасдиқлашлари мумкин.

Энди оқсоқолликка интилишнинг фойдаси ҳақида тўхталсак. Бундан уч-тўрт йил бурун Хислат маҳалласига Бахтиёр Мусаев деган кимса раис бўлиб олди ўзи яшайдиган уйини биринчилардан бўлиб иситиш тармоғи яхши ишлайдиган, иссиқ, совуқ сувар бети ҳудуд келадиган, ертўллари куруқ ҳолда турадиган ҳолга келтириб олди. Унинг ишлари битган, иситиш ва сув тармоқларини капитал таъмирлашга навбат янги оқсоқол Акмал Шокирхўжаев деган одам яшайдиган Ҳўжаев мавзесидаги уйлارга келди.

Ана шунда «Г-30» мавзесидаги одамлар:

— Акмалбой, Ҳўжаев мавзесидаги уйлар бизнинг уйларга қараганда анча кейин қурилган. Одатда капитал таъмирлаш ишлари аввал қурилган уйлардан бошланиши керак-ку,— деб сўрашса, Акмал:

— Сизларнинг уйларингиз нисбатан яхши сақланган. Ҳўжаев мавзесидаги уйлар эса, шу уйларда яшовчилар эътиборсизлиги туфайли ёмон аҳволга тушиб қолган. Шунинг учун аввал уларни таъмирлаймиз,— деб жавоб берди.

Фалсафани қаранг: ҳукуматимиз томонидан «Уз уйингни ўзинг асра. Яшайтган масканингни қанчалик қадрласанг, асраб-авайласанг ўзингга шунча яхши», деган ширт ўртага ташланган бир пайтда бу ғирт бемаънилик эмасми? Шу сабабли ҳам кўпчилик фуқаролар уйимизни тезроқ хароб ҳолга келтирсак, ана ўшанда яхши бўларкан-да, дейишмоқда.

Бахтиёр Мусаев ва Акмал Шокирхўжаев оқсоқол бўлган даврда маҳаллада турли тадбирлар ўтказиш, кам таъминланган оилаларга ёрдам кўрсатиш каби хайрли юмушлар бир неча маълум кишилар ўртасида туфёна ҳал қилинган. Тadbирга қанча маблағ кетди, қимлар моддий ёрдам олпти, булар ҳақида айтилмаган.

Яқинда маҳаллага Ботир Саидов деган одам оқсоқол бўлганлигини ҳам кўпчилик кейинчалик билишди. У киши ҳам ўтмишдошлари изидан бориб, биринчи навбатда ўз роҳат-фароғатини ўйлаб бошлади. Ой бокса ҳам, кун бокса ҳам, менга бўйсин, деб таъмирлаш ишларини ўз уйидан бошлади. Унинг кириш йўлакларига темир эшикни ҳам биринчи бўлиб ўзи яшайдиган хонадонга қиршига ўрнатди. Хозир у кишининг уйларига қирсангиз иссиқдан битта кўйлақда ўтирадиган. Бошқа уйдигилар эса, совуқда қалтирашмоқда.

Халқимизда «қорни тўқинг» қорни оч билан нима иши бор», деган ҳикмат бор. «Оқсоқол ака, бизнинг уйлар ҳам

сизникидек иссиқкина бўлармикин?», десангиз: — Озгина сабр қилинг, келгуси ойда таъмирлаш ишларини бошлаймиз,— деб жавоб берадилар Ботир ака. Аммо у кишининг ваъдалари илгариги оқсоқолларникидек пучга ўхшайди.

Биз Ботир Саидов билан учрашганда маҳалланинг учта мавзесида жойлашган юздан зиёд подвездларнинг 30 тасига темир эшиклар ўрнатилганлигини билдирди. Унинг айтишича, ҳар бир

эшик 100 минг сўм тураркан. Агар маҳалладаги ҳамма уйлар подвездига темир эшик ўрнатиладиган бўлса бир неча ўн миллион бўлиши мумкин.

— Подвездларга маҳалла ихтиёрида маблағ кам бўлган шартда темир эшик олиш шартмиди,— сўраймиз Ботир акадан.

— Мен бу нарсани ҳал қилайман. Туман ҳокимлигидагилар нима дейишса шуни бажарамиз. Ҳокимлик вакиллари билан маҳаллани айланиб чикдик. Қаредда эшиклар синган бўлса, ўша жойга темирини ўрнатдик. Чунки бу йил қиш қаттиқ келиши кутулаётганмиш...

Қаранг-а, қаерда масъулиятни ҳис қилмай, борини асраб-авайламай эшикларни синдирганлар юртаркан. Худди катта маблағ ва меҳнат эвазига қурилган уйлардан хўжасизларча фойдаланганларга ўхшаб.

Қиш қаттиқ бўлиши кутулаётган экан, аввало хонадонлардаги ишламатган иситиш тармоқларини тузатиш керак эмасми? Маҳалла оқсоқолининг таъкидлашича, хонадонлардаги иситиш тармоқларини таъмирлаш учун маблағ йўқмиш. Кўрпангга қараб оёқ узат, деганларидек, подвездларга ҳар бири 100 минг сўмлик эшик қургандан кўра, синган эшикларни таъмирлаб, қолган пулни хонадонларни иситишга сарфласа бўлмасмикин? Хуллас муаммолар кўп. Аммо уни ақл билан, оқилона ҳал этадиганлар йўқ.

Яна бир гап, Хислат маҳалласида 15-уй бор. У илгари оилавий ётоқхона бўлган. Хозир хонадонлар хусусийлаштириб олинган. Ушбу хонадонларнинг бир қисмини тадбиркорлар сотиб олиб, хизмат кўрсатиш шохбонлар очиган.

Бу балки яхшидир... Аммо қатор хонадонларни айримлар омборхоналарга айлантириб олганлар. Эшик, деразалар синиб ётибди. Баъзи хонадонлар қаровсизлигидан тунда дайдилар, шубҳали шахслар маконига айланган. Аммо унинг комендантга бу ҳақда гапирсангиз:

— Сенларнинг ишларинг бўлмасин. Бу ерда мен хўжайинман. Хоҳлаган ишимни қиламан,— деб жавоб беради.

У хоҳлаган ишини қиялпти ҳам. Атрофни панжаралар билан ўраб ташлаган. Ҳатто лойиҳада белгиланиб қурилган уйнинг ўтиш жойлари тўсилиб, ахлат босиб ётибди. Бу аслида ёнғин хавфсизлиги қоидаларига зид. Аммо комендант опамиз шунчалик зўр экан-ки, аҳоли мурожаатидан кейин бу ерни келиб кўрган Тошкент шаҳар ёнғиндан сақлаш Бош бошқармаси ходимлари ҳам ҳеч нарсаси қилишолмади.

Ана шунча гаплар. Собир Раҳимов туманидаги Хислат маҳалласида зўр амалдорлар бор. Аммо ҳозирча, «Э, оғайни маҳалла оқсоқоли бўлиш имтиёзи эмас, халқ учун хизмат қилишдир. Шундай экан, аввал маҳалла ахлини ўйла, дардига малҳам бўл, қорига яра, ана шунда дуо олсан, хурмат-эътиборга лойиқ бўласан», дегучилар топиламаяпти. Уйлаймизки, Тошкент шаҳар маҳалла оқсоқоллар кенгаши ва Собир Раҳимов туман ҳокимлиги бу ҳолга ўзларининг муносиб баҳоларини берадилар.

Каримжон РИХСИЕВ, «Адолат» мухбири.

Луқма

Ўзбек тилига Давлат тили мақомининг берилганига ҳам 13 йил бўлди. Бу борада анча хайрли ишлар қилинди. Аммо гуруҳ курмасиз бўлмаганидек, баъзан ҳали-ҳамон гафга тегувчи ҳоллар учраб туради. Масалан, оддий фуқаролар мурожаат қиладиган баъзи алоқа, почта, маъиш хизмат кўрсатиш идораларида ҳали-ҳануз рус тилида сўзлашув ҳоллари учрамоқда. Натижада ёши улуг қарияларимиз ўз эҳтиёжлари сабаб бўлиб, мана шундай идораларга бориб қолгудек бўлсалар, рус тилида мурожаат қилолмай мақсадларини тушунтиришга қийналиб, мушкул аҳволда қолмоқдалар.

ДАВЛАТ ТИЛИДА ГАПИРИШНИ БИЛМАЙСИЗМИ?

— Мен II гуруҳ ногирониман,— дейди Тошкент шаҳар Гулобод мавзесида яшовчи Д. Гуломов. — Қарчилик экан, тез-тез бетеб бўлиб тураман. Кўп ҳолларда фарзандларим ўқишда-ишда бўлган пайтлари «Тез ёрдам»га мўжоз бўлиб қоламанд, бир амаллаб «03» рақамини тераман. Аксига олиб нуқул рус тилида жавоб қайтаришади. Ҳар ҳолда уй манзилимни тушунтириб бераоламан, бироқ «нима шикоятингиз бор?», деб сўрашганда, аҳолиимни рус тилида қандай тушунтиришни эллолмайман.

Дарҳақиқат, онахонинг шикоятлари ўринли. Сабаби, бундай қарияларимиз туғул соғлиги ёмонлашиб, ёрдамга мўжоз бўлиб турган ҳар қандай бемор инсон жони оғриб турган маҳалда танг аҳволда қолади. Назаримизда фуқаролар учун энг керакли, тизим пайтда тез тиббий ёрдам кўрсатиши зарур бўлган «03» тизимида гўшак олдида ўтирганларнинг Давлат тилини билиш билан бир қаторда уларнинг сўзлашув маданиятини тартибга солиш лозим. «Тез ёрдам»га буюртма бериш мобайнида бироз тўтилиб қолгудек бўлсангиз, шартта гўшакни қўйиб қўйишлари табиий ҳол. «Адолат»нинг аввалги сонларидан бирда шаҳримиздаги алоқа тизимларининг бири ҳақида ёзган эдик. Шикоятчи Турсуной Маҳмудова «Лоқадилкими ёки эричқоқлик...» номли танқидий мақоламиздан сўнг телефонни бир ой яхши ишлаб тургани, сўнгга яна аввалги ҳолига қайтганини маълум қилди. Биз Т. Маҳмудовага яна бир бор алоқа бўлимига сим қоқиб вазиятни тушунтиришни маслаҳат берганимизда онахон шундай дедилар: «Бир рус аёли жавоб қайтарди. Узоқ вақт алланималарни уқтирдую, бирон гапига тушунолмадим...»

Бир аёл шундай дейди: «Ишхонамиздаги бош ҳисобчимиз рус аёли. Одамлар ойлук маош олаётган маҳал бирон тушунмовчилик бўлиб қолса мени таржимонликка чақиривади».

Тўғри, рус тили ҳам биз учун қадри, дўстона алоқа тилидир. Бироқ баъзи ташкилотлар раҳбарлари фуқароларнинг, аynиқса қарияларнинг хоҳиш-иродасини ҳам ҳисобга олсалар ва юқоридаги фикр-мулоҳазаларга жиддий ёндошсалар мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Раъно МАҲМУДОВА, «Адолат» мухбири.

Ана, холос!

ГЎШТНИНГ МАРКАЗИ ҚАЕРДА?

Ҳаётда ернинг маркази, мамлакат маркази, шаҳар маркази, боринги, бирон бир жойнинг ва геометрик шаклларнинг маркази бўлишини ҳаммамиз яхши биламиз. Аммо гўштнинг маркази борлигини эшитганимиз?

Йўқ, дейсизми? Биз ҳам яқин-яқинларгача шундай уйлاردик. Аммо шундай одамлар ҳам бўлар экан-ки, гўштнинг марказини топиб беришаркан.

Ишонмасангиз Хадра

шум бола.

ДОНОЛАР ДЕЙДИКИ...

— Такаббурларнинг ўн бир феъли бор: 1. Ўзи ёлғиз юрмайди. Ким билан юрса ҳам ўзи олдинда юради. 2. Утирган чоғида унга бошқаларнинг яқин ўтиришини ёқтирамайди. 3. Ўзига бирор манфаат етсагина бошқаларни зиёрат қилишга боради. 4. Касалманд одамлар яқинига ўтиришдан ор қилади. 5. Сотиб олган нарсаларини уйга ўзи кўтариб олиб бормайди.

Назм

АДОЛАТЛИ ВАТАН БАРЧАМИЗНИКИ

Адолат истасанг ёнимда бўл,
Темурбек номила қонимда бўл,
Ҳақ излаб тинмас меҳнатда соф кўл,
Дўстим шу Ватан барчамизники.

Бирни бугун биз демократ деймиз,
Ватанга ҳамма бирдай ўғил-қиз,
Аслин олганда халқ гамин еймиз,
Дўстим шу Ватан барчамизники.

Ҳамду санага ўрин бор ҳали,
Юртим фарзандин бақувват бели,
Узадан кам эмас ўзбек эли,
Дўстим шу Ватан барчамизники.

Адолат асли қонимизда бор,
Шухратли тарих, дилда йўқ ғубор,
Ўтмишга лойиқ бўламиз синҳор,
Дўстим шу Ватан барчамизники.

Кел кўлни кўлга берайлик мудом,
Адолат излар ҳақиқий инсон,
У билан офоқ ушбу кенг жаҳон,
Дўстим шу жаҳон барчамизники.

Маҳмуд ЙЎЛДОШЕВ.

Фотоайбнома

ТИЛ КЕРАКМИ, ПУЛ КЕРАКМИ?

Халқимизда тил дил кўзгуси дейишади. Ўз она тилида аниқ, раво сўзлай оладиган инсоннигина биринчи навбатда маданиятли, қомил инсон дейиш мумкин. Ўз она тилини севган одамгина Ватанини, миллатини севиш, унга содоқатини намойиш қила олиши мумкин.

Шу нуқтаи назардан қараганда кўчалар, хибонлар, бинолар, дўконлар иншоотларидаги ёзувларни кўрсан-

сўзларнинг маъносини бера-

ди.

Ўзбекистон ўз ҳудудига

ўз тилига эга бўлган муста-

гиз айрим кишилар ўз она тилини унутиб юборгандай туюлади. Фикримизнинг исботи учун бошқа жойлардаги ёзувларни кўя турайлик. Навоий кўчасидаги қатор дўконлардаги лавҳаларга кўз югуртирайлик.

Бу дўконларнинг кўпчилигида реклама ёзувлари лотин алифбосида ёзилган. Лекин бу алифбони билган одам уларни ўқиб, ҳеч нарсаси тушунмайди. Сабаби, кўпи инглиз тилидаги

қил давлат. Шундай экан,

дўконлардаги ёзувларнинг

тили ўзбекча, мазмун эса

ўзбекча бўлмоғи керак.

Фикримизнинг исботи учун

биз ўзбек Миллий театри

рўпарасидаги дўконлардаги

ёзувларни сиз азиз газет-

хонлар ҳукмига ҳавола

этишни лозим топдик. Улар-

ни ўқиб, ўз фикрингизни

билдирсангиз...

Р. КАРИМОВ,

«Адолат» мухбири.

Муаллиф олган суратлар.

ТИЛ ҲАҚИДА

• ...Тўрт тил (билмоқ) лозим.

БЕҲБУДИЙ.

• Тил — энг муҳим масала.

Исмоил ГАСПИРАЛИ.

• Ҳар қанча лисони чўқ билурсан,

Дунёда азизроқ ўлурсан.

АЖЗИЙ.

• Сўз сўзлашда ва улардан жумла тузишда узоқ андиша керак.

Абдулла ҚОДИРИЙ.

• Миллий тилини йўқотмоқ миллатнинг руҳини йўқотмақдир.

АВЛОНИЙ.

Муассис:
Ўзбекистон
«Адолат»
СДП Сийёсий
Кенгаши ва
«Адолат»
газетаси
ижодий
жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Т. О. ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖҲАБОВ, Р. З. АҲМАДИЕВ
(Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ХАЙДАРОВ, М. МУЙДИНОВ,
К. РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. М. АЗИМОВ,
Т. И. ЭРҒАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, У. Ғ. ЖҲАБОВ, Н. НУРМАТОВ,
М. КАЛОНШОВ, Д. Ғ. ТОШМУҲАММДОВА, З. Т. ТҲАҚУЛОВ (ўз мухбири).

Муроҷот учун

Кабулхона — 136-53-14.
Хатлар ва шикоятлар
бўлими — 136-55-64.
Котибхона — 136-55-96.
Факс: (8.371) 133-41-69.

МАНЗИЛИМИЗ:

700047, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Газета Ўзбекистон

Республикаси Давлат
Матбуот қўмитасидан
140 рақам билан
руйхатдан ўтган.
Буюртма Ғ— 1000,
Ҳажми—2 табоқ,
Офсет усулида
босилган.
Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик

компанияси босмахонасида чоп этилади.
Қорхона манзили: «Буюк Тўрон»
кўчаси, 41.

Навбатчи—
Илхом СИДДИКОВ

Саҳифаловчи—
Бахтиёр ҚУШОКОВ

Газета IBM компьютерида терилди.
Босишга ташрифат вақти—20.00.